

BIẾN DẠNG HỘP SỌ (Skull deformations)

Tờ thông tin này giúp bạn hiểu biến dạng hộp sọ là gì, nguyên nhân gây biến dạng hộp sọ, các xét nghiệm bạn nên làm và ảnh hưởng về lâu dài đối với em bé của bạn.

Biến dạng hộp sọ thai nhi là gì?

Biến dạng hộp sọ là sự thay đổi hình dạng của hộp sọ thai nhi được xác định bằng siêu âm trong thai kỳ. Trong hầu hết các trường hợp, tình trạng này chỉ mang tính tạm thời do đầu thai nhi bị chèn ép.

Biến dạng hộp sọ xảy ra như thế nào?

Biến dạng hộp sọ xảy ra khi có một lực đè nén, chèn ép tác động lên hộp sọ. Những nguyên nhân dẫn đến tình trạng biến dạng hộp sọ có thể là do ối hoặc không có nước ối kéo dài, hoặc thai nằm ở những vị trí bất thường. Một số nguyên nhân khác từ mẹ có thể kể đến là u xơ tử cung lớn hoặc dị dạng tử cung.

Trong quá trình chuyển dạ sinh ngã âm đạo, đầu thai nhi bị chèn ép do các cơn gò tử cung, nhất là khi vượt qua khung chậu để ra ngoài. Đây là nguyên nhân thường gặp nhất dẫn đến biến dạng hộp sọ. Tuy nhiên, nó chỉ mang tính tạm thời và thường sẽ hồi phục sau sinh.

Trong một số trường hợp, sự thay đổi hình dạng hộp sọ của thai nhi có thể do các đường khớp của xương sọ dính lại sớm trong thời kỳ bào thai. Đây là tình trạng bệnh lý đóng sớm các đường khớp sọ gây biến dạng hộp sọ không phục hồi và có thể để lại cho nhiều di chứng cho trẻ. Bác sĩ sẽ chỉ định siêu âm theo dõi liên tiếp để loại trừ tình trạng này.

Biến dạng hộp sọ có liên quan đến di truyền không?

Yếu tố di truyền không liên quan đến tình trạng biến dạng hộp sọ xảy ra tạm thời do tác động của lực cơ học. Do đó, xét nghiệm di truyền trong tình huống này là không cần thiết. Tuy nhiên, cần đánh giá thêm nhiều yếu tố để loại trừ các dị tật bẩm sinh khác có thể ảnh hưởng đến hình dạng của hộp sọ (như dị tật dính khớp sọ sớm). Trong trường hợp này, có thể cần tư vấn di truyền để cân nhắc thực hiện xét nghiệm di truyền.

Cần làm thêm xét nghiệm nào nữa không?

Khi có tình trạng biến dạng hộp sọ, cần siêu âm tái khám theo dõi nhiều lần để đánh giá sự thay đổi của hình dạng hộp sọ và loại trừ dị tật dính khớp sọ sớm. Nếu nghi ngờ dính khớp sọ sớm, một số xét nghiệm có thể được chỉ định như:

- Chọc ối xét nghiệm di truyền – thủ thuật được thực hiện bằng cách lấy và phân tích một lượng nhỏ nước ối xung quanh bào thai.
- Chụp MRI đôi khi được thực hiện để cung cấp thêm thông tin về tình trạng của thai.
- Tham vấn ý kiến của các chuyên gia liên chuyên khoa bao gồm nhà di truyền học, bác sĩ chuyên khoa sơ sinh, chuyên khoa thần kinh, và các bác sĩ phẫu thuật thần kinh.

Con tôi sẽ ra sao sau khi bé chào đời?

Sau sinh, trẻ có biến dạng hộp sọ sẽ được bác sĩ chuyên khoa nhi đánh giá về hình dạng và số đo vòng đầu cũng như kiểm tra giải phẫu toàn diện cho trẻ để loại trừ các dị tật không thấy khi còn trong bụng mẹ. Bên cạnh đó, trẻ sẽ được bác sĩ nhi khoa theo dõi sự phát triển của xương sọ và đánh giá phát triển thần kinh qua các lần tái khám sau đó. Nếu cần thiết, có thể thực hiện một số xét nghiệm hình ảnh học khác như chụp cắt lớp vi tính hoặc cộng hưởng từ. Hầu hết các biến dạng hộp sọ đơn độc đều có tiên lượng tốt và chỉ cần theo dõi, tái khám sau sinh.

Biến dạng hộp sọ có xảy ra ở thai kỳ tiếp theo không?

Nếu không phải do nguyên nhân di truyền, nguy cơ tái diễn sẽ phụ thuộc vào nguyên nhân gây ra biến dạng. Nếu nguyên nhân (ví dụ như u xơ tử cung lớn) có thể được điều trị trước lần mang thai tiếp theo thì tình trạng bệnh sẽ không tái diễn.

Tôi nên đặt những câu hỏi nào khác?

- Tôi có thể gặp đội ngũ y tế sẽ theo dõi sinh cho tôi không?
- Bác sĩ nào sẽ thăm khám cho trẻ sau sinh?
- Có cần thiết phải thực hiện thêm xét nghiệm nào sau sinh không?
- Điều trị cần thiết cho trường hợp biến dạng hộp sọ của trẻ là như thế nào?
- Sự phát triển thần kinh của trẻ có bị ảnh hưởng không?

Cập nhật lần cuối vào tháng 4 năm 2023